Ionawr – Mawrth 2024

Gwarchod a gwella ecosystem y fferm

FARMING connect
cyswllt FFERMIO

Rhwydwaith Ein Ffermydd

Cyflwynwyd gweminar Sefydlu a rheoli gwndwn llysieuol i gyflwyno Prosiect Gwndwn Llysieuol Cymru Gyfan -

ADBORTH

"Roedd y weminar yn ddiddorol iawn – ymysg y gweminarau Cyswllt Ffermio gorau i mi ei fynychu."

"Roeddwn i'n meddwl ei fod yn weminar diddorol ac ysgogol iawn"

Mentora

Cynhaliwyd 115 cyfarfod mentora

Nifer y cyfarfodydd

- Iechyd y pridd **13**
- Ffermio cymysg **4**
- Buddion defnyddio bridiau prin a brodorol **1**
- Rheoli a chreu cynefinoedd mewn caeau a lled-naturiol **16**
- Lleihau'r risg o lygredd gwasgaredig *(ansawdd dŵr)* **80**
- Defnyddio dŵr yn effeithlon *(gan gynnwys cynaeafu a storio)* **1**

Mae dyfyniadau o ddyddiaduron mentora'n cynnwys:

"Fe wnes i siarad drwy'r llawlyfr llygredd amaethyddol, cynllunio rheoli maetholion a mapiau risg gyda'r mentai."

"Buom yn trafod yr angen i'r mentai ofyn am gyngor agronomeg er mwyn penderfynu ar y ffordd orau o drin y safle gan ystyried cyflwr y tir a'r chwyn a'r dulliau tyfu yr oedd y mentai'n awyddus i'w defnyddio."

"Buom yn trafod dewisiadau coed addas ar gyfer tir pori a choetir gyda cheffylau a phroblemau posibl gyda choed penodol yn rhy gyfoethog ar gyfer diet ceffylau. Buom yn edrych ar goetir newydd ei blannu ac yn trafod sut i ddefnyddio triniaethau mycorhisa i wella twf."

Grwpiau Trafod

Themâu	Nifer y Grwpiau Trafod	Nifer y Mynychwyr	Oriau Datblygu Proffesiynol Parhaus
Gwarchod a gwella ecosystem y fferm	30	169	81
Lleihau'r risg o lygredd gwasgaredig	1	8	3.5
Ffermio cymysg	6	46	15
Iechyd y pridd	23	115	61

Geiriau allweddol:

· Rheoli'r Borfa · Rheoli ansawdd a chyfaint · Gwndwn llysieuol · Bioddiogelwch · Samplu Pridd · Argaeledd Nitrogen

E-ddysgu

Modiwlau ar gael	Unigolion a gefnogwyd	Busnesau a gefnogwyd
16	20	12

Roedd y modiwlau a gwblhawyd yn cynnwys:

E-ddysgu: *Amaeth-Fferylliaeth - Cennin Pedr a Chlefyd Alzheimer*

E-ddysgu: *Cyflwyniad i Ffermio Cynaliadwy*

E-ddysgu: *Garddwriaeth Organig*

Modiwlau newydd ar gael ar BOSS:

E-ddysgu: *Adeiladu Ffrwythlondeb y Pridd (slyri/tail, cylchdroi cnydau, gwrtaith gwyrdd)*

E-ddysgu: *Cynllunio rheoli maetholion*

E-ddysgu: *Gwarchod a gwella ecosystem y fferm*

Cyfres o fodiwlau e-ddysgu achredig newydd:

Pontio i'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy:

Cyflwyniad i Ffermio Cynaliadwy

Gwasanaeth Cynghori

Achosion o gyngor a gefnogwyd:

Cynllunio Busnes: 25

Rheoli Glaswelltir a Chnydau: 135

Da byw: 3

Adborth

"Yn dilyn y cyngor hwn, byddaf yn defnyddio maetholion mewn modd mwy penodol"

"Mae'r canlyniadau'n dilyn y cyngor hwn wedi'n cefnogi i wneud penderfyniadau ynghylch pryd yw'r amser gorau i ddefnyddio gwrtaith ar y caeau"

Dosbarthiadau Meistr

Cynhaliwyd **13** dosbarth meistr ar y themâu allweddol canlynol: ansawdd dŵr, ffermio cymysg, iechyd y pridd, ffermio cymysg a defnyddio dŵr yn effeithlon, a chafwyd **250** o fynychwyr.

Adborth:

"Mae'r Dosbarth Meistr hwn wedi dysgu i mi sut i ofalu am briddoedd a systemau gwydn"

"Rydw i wedi datblygu dealltwriaeth llawer ehangach o gylch bywyd parasitiaid a'r arferion cwarantîn gorau"

Agrisgôp

Cynhaliwyd **7 cyfarfod Agrisgôp**:

- **6** Iechyd y pridd
- **1** Ffermio cymysg
- **2** Defnyddio dŵr yn effeithlon *(gan gynnwys cynaeafu a storio)*

Bu grwpiau a fu'n cyfarfod yn ystod y cyfnod yn canolbwyntio ar y canlynol :

Ymweliad â Fferm Tyn Bryn, Pentrefoelas gyda chyflwyniad gan reolwr y fferm, Dewi Llion. Cafwyd trafodaeth ynglŷn â nodau'r fferm i beidio â defnyddio gwrtaith artiffisial, a dim dwysfwyd gyda'u buches o wartheg llaeth Jersey croes. Bu Dewi hefyd yn egluro sut mae'r bio-adweithydd Johnsonsue ar y fferm yn gallu troi llaeth gwastraff yn wrtaith organig. Roedd y grŵp yn edmygu nodau adfywiol y fferm.

Bu'r grŵp yn cwrdd â swyddogion Dŵr Cymru, CNC ac athro prifysgol ym maes bwyd i drafod y cynnig a gyflwynwyd gan y grŵp ar gydweithrediad gan ffermwyr o fewn Dalgylch afon Teifi i hybu arfer da ar gyfer ffermio o safbwynt yr amgylchedd, y gymuned a'r iaith Gymraeg.

Cafodd y grŵp gyflwyniad gan Germinal Seeds ar nodweddion gwndwn llysieuol a meillion a'u buddion o safbwynt yr amgylchedd a chynhyrchiant, megis gwella iechyd y pridd a gostyngiad yn y gwrtaith artiffisial a ddefnyddir.

Clinigau

Cynhaliwyd **361** o glinigau. Roedd pynciau'n cynnwys:

Pridd **Dŵr**

Adborth:

"Hapus iawn gyda'r profiad o brofi priddoedd – y sesiynau ymarferol a'r galwadau dilynol gan yr ymgynghorydd i drafod y canlyniadau. Adroddiad cynhwysfawr iawn."

"Gwasanaeth ardderchog a fydd yn bendant o gymorth i mi gan fy mod yn ceisio sefydlu busnes potelu dŵr"

Digwyddiadau ymwybyddiaeth strategol

8 digwyddiad **261** mynychwr

Roedd digwyddiadau'n cynnwys:

- *Sgiliau, Cynllunio Maetholion a Chyfrifo Carbon*
- *Rheoliadau newydd ar gyfer storio slyri – Ydych chi'n barod?*

Garddwriaeth

HYFFORDDIANT GARDDWRIAETH

Cynhaliwyd **2 ddigwyddiad Garddwriaeth** gan gefnogi **16 unigolyn** o **13 o fusnesau gwahanol.**

Roedd digwyddiadau'n cynnwys:

- Iechyd y pridd
- Sefydlu fel ffermwr/tyfwr cynaliadwy

Adborth:

"Braf gweld safbwynt amaethyddol ar raddfa fawr a chael arbenigwr o'r sector hwnnw. Hefyd yn braf gweld bod gwybodaeth yn cael ei theilwra ar gyfer cynhyrchu ar raddfa lai."

- Hyfforddiant Iechyd y Pridd

"Diwrnod calonogol, ysbrydoledig a diddorol."

- Sefydlu fel tyfwr cynaliadwy.

CEFNOGAETH I FUSNESAU GARDDWRIAETH

Cynhaliwyd **2 sesiwn cymorth busnes ar gyfer Garddwriaeth** gan gefnogi **2 unigolyn** o **2 fusnes gwahanol.**

Adborth:

"Mae'r hyfforddwr yn wybodus iawn ac yn gefnogol o'n cynlluniau ar gyfer dyfodol y busnes. Mae'n wych i gael mynediad at yr arbenigwyr yma o fewn y diwydiant"

- Cymorth Agronomeg

Hyfforddiant Achrededig

Cyrsiau ar gael	Unigolion a gefnogwyd	Oriau o hyfforddiant	Busnesau a gefnogwyd
8	16	293	15

Roedd y cyrsiau a gwblhawyd yn cynnwys:

Defnyddio Dip Defaid yn Ddiogel - Sylfaen BASIS mewn Agronomeg (Amaethyddiaeth) - Cwrs Agronomeg (Agored)

Dyfyniad o'r cwrs Defnyddio Dip Defaid yn Ddiogel:

"Hyfforddiant buddiol iawn"

"Defnyddio'r hyn a ddysgais adref ar y fferm"

Cymorthfeydd

Cwblhawyd **67** cymhorthfa. Roedd pynciau'n cynnwys -

Glaswelltir **Amaethyddiaeth adfywiol a Bioamrywiaeth** **Carbon**

"Yn dilyn y drafodaeth, rydw i am fynd ymlaen i gyfrifo ôl troed carbon ein fferm."

Trwy'r cymorthfeydd hyn, bu busnesau'n edrych ar amrywiaeth o wahanol agweddau megis sut i gyfrifo ôl troed carbon eu ffermydd, rheoli'r borfa gan gynnwys sefydlu system bori cylchdro, ac yn trafod syniadau ynglŷn â'r ffordd orau o ddefnyddio rhannau penodol o'r tir, megis mawndir ar y fferm.

Ariennir gan Lywodraeth Cymru
Funded by Welsh Government